

Nr 333.

Av herr **Söderhielm**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 350, angående löne reglering för arméns och marinens personal m. m.

Bland de militära personalgrupper, som beröras av det i Kungl. Maj:ts proposition, nr 350, framlagda löne regleringsförslaget, intager arméns intendenturpersonal en viss särställning. Dess huvudsakliga uppgifter ligga på förvaltningens område och tjänstgöring vid trupp förekommer endast i jämförelsevis obetydlig utsträckning. Före genomförandet av 1914 års härordning hade intendenturpersonalen också civilmilitär ställning.

1914 års härordning gjorde emellertid intendenturkåren till en militär kår och reglerade dess löner efter samma schema som övriga militära kårers. I fråga om förvaltarna gjordes dock ett undantag: de fingo i den nya organisationsformen behålla ett ålderstillägg till den eljest i överensstämmelse med fanjunkares bestämda lönen. Detta ålderstillägg uppgår till 300 kronor och erhålles efter 5 års väl vitsordad tjänst.

1917 års lönesakkunniga hävda i sitt den 5 mars 1918 avgivna betänkande rörande tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén och marinen den uppfattningen, att den av dem skisserade löne regleringen, vad intendenturkårens officerare beträffade, icke skulle medföra någon rubbning av officerskårens rekryteringsmöjligheter. Vad däremot beträffade förvaltarna, ansågo de, att det ålderstillägg å 300 kronor, som enligt gällande avlöningssystem tillkomme dem, skulle vid övergången till nytt avlöningssystem behöva kompenseras genom ekonomiska förmåner, om man skulle lyckas tillföra förvaltarekåren »erforderligt antal personer av den kvalitet, som beställningarnas ansvarsfullhet kräver». Denna kompensation ansågs lämpligast kunna åstadkommas genom att för intendenturkårens underofficerare införa särskilda löneskalor. Intill dess så kunde ske, beräknade de sakkunniga den tillfälliga löneför-

bättringen för förvaltarna procentuellt å grundlönen. Detta förslag vann riksdagens bifall.

I yttrande den 28 juli 1920 över de principer, efter vilka en mera definitiv lönereglering syntes böra ske, förordade chefen för intendenturkåren bl. a., att särskilda löneskalor borde konstrueras för intendenturkårens kompaniofficerare och underofficerare, och att detta borde ske så, att slutavlöningen för å ena sidan kaptener, å andra sidan förvaltare komme att ligga omkring 1,000 kronor över slutavlöningen för övriga kaptener, respektive fanjunkare. Flertalet av de befattningar, vari intendenturpersonalen användes, vore nämligen »så ekonomiskt betydelsefulla och förenade med ett verkligt förvaltningsansvar av sådan omfattning, att någon jämförelse med övriga militära befattningar icke är möjlig.»

I sitt den 10 januari och 10 februari innevarande år avgivna betänkande hava 1918 års militära avlöningssakkunniga, vad intendenturkårens officerare beträffar, icke upptagit tanken på särskilda löneskalor. I stället hava de för vissa regementsintendentbefattningar förordat arvoden, avsedda att i någon mån kompensera det med dessa befattningar förenade förvaltningsansvaret. Kungl. Maj:t har härutinnan följt de sakkunniga, endast med någon inskränkning av antalet befattningar, som skulle vara förenade med arvode.

Det torde vara tvivelaktigt, huruvida denna lösning kommer att visa sig vara den bästa. Jag hyser den uppfattningen, att särskilda löneskalor även i detta fall skulle hava varit att föredraga. Då emellertid endast någon tids erfarenhet härutinnan kan fälla ett tillförlitligt utslag och med hänsyn till att den föreslagna löneregleringen tills vidare är avsedd att gälla endast ett år i sänder, saknar jag anledning att påyrka någon ändring i fråga om officersavlöningen.

Vad däremot förvaltarna angår, synes mig otvivelaktigt vara, att de föreslagna avlöningsförmånerna icke utgöra tillräcklig kompensation för det betydelsefulla förvaltningsarbete och det ekonomiska ansvar, som åligga dem.

De sakkunniga hava visserligen förordat, att förvaltarna skola bibehålla det försteg (300 kronor) i lönehänseende framför fanjunkare, som för närvarande tillkommer dem, och hava fördenskull för dem föreslagit inrättandet av en 4. lönegrad, så lagd, att dess lägsta löneklass motsvarar den näst lägsta i 3. lönegraden och att dess slutavlöning ligger 300 kronor över 3. lönegradens slutavlöning. Någon jämkning av förvaltarnas ställning på avlöningsskalan har sålunda icke blivit företagen. Ej heller har så skett i Kungl. Maj:ts förslag, som även i detta hänseende ansluter sig till de sakkunnigas.

En undersökning av förvaltarnas åligganden och ansvar ger emellertid vid handen, att man vid genomförandet av en löneroglering av mera definitiv natur synes hava haft anledning taga under allvarlig omprövning, huruvida den avlöning, som utgick till dessa tjänstemän före antagandet av 1914 års härordning, verkligen varit väl avpassad. De särskilda sakkunniga, som under *år 1910* avgåvo betänkande rörande underofficers befordran till officer, yttrade härom: »Sedan även ledningen av regementenas intendenturverkstäder numera ingår i förrådsförvaltarens åligganden, är omfattningen och betydelsen av deras arbete vid vissa truppförband så stor, att ökad lön och högre rang för dessa tjänstemän synes väl befogat. Det kan nämligen ur statens synpunkt varken vara riktigt eller rådligt att avlöna personer i uppbördsställning på ett sätt, som ej står i rimlig proportion till omfattningen av den uppbörd och det ansvar, som blivit dem ålagt». Redan år 1910 stod det alltså klart för dem, som haft tillfälle att grundligt sätta sig in i frågan, att förvaltarnas avlöning ej var tillfredsställande.

Med genomförandet av 1914 års härordning och intendenturförrådets därav följande mycket betydliga utsvällning har disproportionen mellan ansvar och avlöning blivit ännu mera i ögonen fallande. Uppbördens av under förvaltarens vård stående intendentur- och övrig materiel uppgår numera vid truppförbanden till 1,5—3 miljoner kronors värde, vid de centrala förråden till bortåt 5 miljoner kronors värde, medan en fanjunkares uppbörd torde stanna vid 40 à 50 tusen kronor.

Förrådsförvaltaren är, som nämnts, även föreståndare för truppförbandets intendentur- (skomakeri-, skrädderi-, sadelmakeri- m. fl.) verkstäder samt tvättinrättning. Omfattningen av därmed förenat arbete och ansvar framgår av att enligt uppgift antalet av vid ett regemente per år nyttillverkade eller reparerade persedlar varierar mellan 50,000 och 75,000 st. och att vid tvättinrättningen under samma tid tvättas omkring 75,000—125,000 kg.

För avlöning av arbetspersonal och andra löpande utgifter innehar förvaltaren ett förskott av 3,000—5,000 kronor, som månatligen redovisas. För redovisningen av under hans vård stående persedlar och materiel kräves av honom en omfattande bokföring.

En jämförelse mellan den avlöning, som föreslås för intendenturkårens förvaltare, och den, som föreslås för civilmilitär personal med jämförlig rekrytering och ställning (tyg- och fabriksförvaltare, departementsskrivare, fortifikationskassörer), visar ock att den förstnämnda ligger mer än skäligen under de senare.

En reservant bland de sakkunniga, herr Nilsson, synes i något högre grad än majoriteten hava beaktat förvaltarnas ofördelaktiga placering på löneskalan. Han förordar nämligen en sådan läggning av 4. lönegraden för underofficerare, att dess lägsta löneklass skulle sammanfalla med 3. löneklassen i 3. lönegraden och att dess slutavlöning bleve 600 kronor högre än slutavlöningen för 3. lönegraden. Den av herr Nilsson föreslagna avlöningsskalan ligger emellertid i sin helhet så lågt, att dess godtagande, enligt min mening, skulle bringa arméns och marinens personal i en i många fall sämre ställning än den nuvarande.

Som chefen för intendenturkåren framhållit, skulle det icke vara oskäligt, att slutavlöningen för kårens förvaltare med omkring 1,000 kronor överstege fanjunkares slutavlöning. Med hänsyn till det nuvarande läget anser jag emellertid den av reservanten, herr Nilsson, förordade principen för beräkandet av lönesatserna i 4. lönegraden för underofficerare innebära en något så när godtaglig kompensation för förvaltarnas särställning i förhållande till övriga underofficerare. Med tillämpning därav på Kungl. Maj:ts förslag i övrigt skulle löneplanen för underofficerare, 4. lönegraden, erhålla följande utseende:

Förslag till Löneplan för underofficerare m. fl. (Uo.), 4. lönegraden.

Lönegrad	Löne- klass	Ortsgrupp						
		A	B	C	D	E	F	G
-----	7	3,600	3,756	3,912	4,068	4,224	4,380	4,536
4. lönegraden.....	8	3,900	4,062	4,224	4,386	4,558	4,710	4,872
	9	4,200	4,374	4,548	4,722	4,896	5,070	5,244
	10	4,500	4,686	4,872	5,058	5,244	5,430	5,616
	11	4,800	4,998	5,196	5,394	5,592	5,790	5,988

Med åberopande av vad jag sålunda anfört, får jag alltså hemställa,

att riksdagen ville besluta en sådan ändring av Kungl. Maj:ts förslag till löneplan för underofficerare m. fl. (Uo.), att lönesatserna i 4. lönegraden bestämmas i överensstämmelse med ovan gjort förslag.

Stockholm den 22 april 1921.

K. E. W. Söderhielm.